

Barnahusprojektet

”Varje barn som varit på Barnahus har rätt att bli sett utifrån sina behov för att kunna få rätt insats”

Helena Asplund Carlqvist

Anna Nelsson

BARNAFRID - NATIONELLT CENTRUM FÖR KUNSKAP OM VÅLD MOT BARN

- Regeringsuppdrag till Linköpings universitet 2015
- Samla och sprida kunskap om våld och andra övergrepp mot barn och unga
- Riktat sig till yrkesverksamma som möter eller tar beslut som berör barn och unga.
- Digitala utbildningar, universitetskurser, nätverksträffar, konferenser, seminarier, kunskapsöversikter m.m.
- Tvärprofessionell organisation inom bl. a barn- och ungdomspsykologi, sociologi, medicin, beteendevetenskap, pedagogik m.m.

Barnahusprojektet - Bakgrund

- FN:s kommitté för barnets rättigheter kritiserade Sverige 2015.
- Krisstöd på Barnahus – 1/3 erbjuder inte krisstöd.

Bakgrund fortsättning

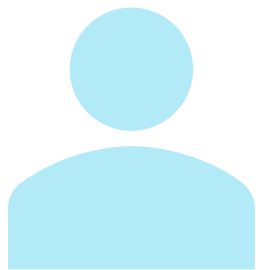
- Studie kring Barnahuset av Landberg m.fl. 2020 - Vilka åtgärder, insatser och beslut som rör ett barn i samband med kontakten med barnahuset.
- 80 barn i åldrarna 0-17 år. Två barn erhöll traumabehandling via BUP samt att ett barn fick behandling privat.
- Inget av barnen hade erhållit krisstöd genom BUP med anledning av brottet.

Barnahusmodellen - screening, bedömning och stöd efter barns kontakt med Barnahus

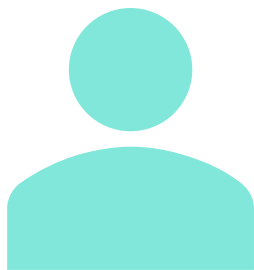
- Syfte: Ta fram en modell för hur barn ska få de insatser de har rätt till.
- Tillgängliggöra kunskap om våld mot barn och sprida evidensbaserade metoder och arbetssätt.
- Olika barn har olika vårdbehov och det krävs en standard för hur det enskilda barnets behov ska bedömas.

Aktörer i barnahusmodellen

Barnahus

Socialtjänsten

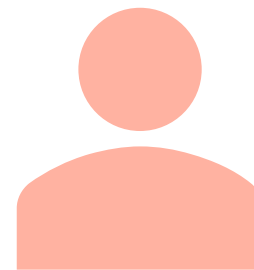
Möter flertalet av de barn som är aktuella på Barnahus och har utredningsskyldighet.

Första linjen:

Barn och ungdomshälsa

Kan erbjuda tidiga och lättillgängliga insatser

BUP

Utgångspunkter

- Alla barn som varit på Barnahus ska **screenas** för eventuella symtom på trauma.
- Screeningen ska i första hand ske på **socialtjänsten** eftersom de i regel träffar alla barn som varit som varit på Barnahus.
- De barn som **uppvisar symtom** ska erbjudas krisstöd och/eller en traumabedömning och kartläggning av vårdbehov för att sedan, utan onödiga dröjsmål, få den insats de är i behov av på rätt vårdnivå.

Utgångspunkter

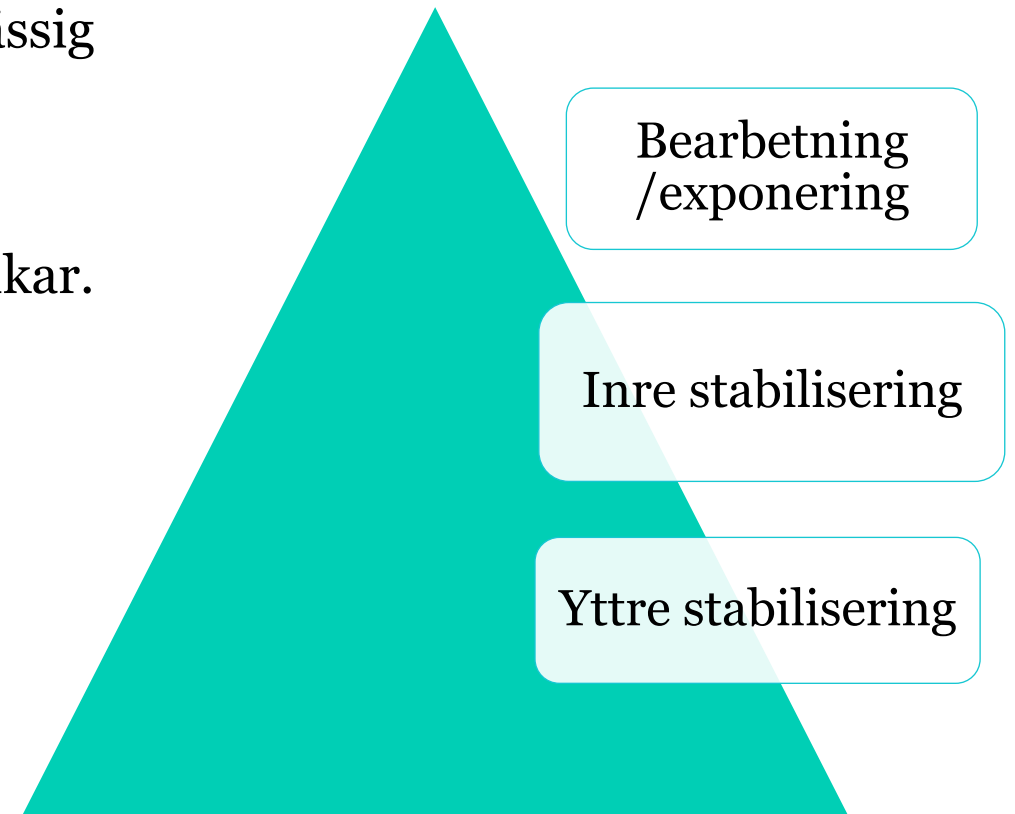
Alla barn som varit på Barnahus ska erbjudas krisstöd. Krisstöd kan vara utformat på olika sätt och ges inom flera olika verksamheter:

- Barnahus
- Socialtjänsten
- Första linjen
- BUP

Behov efter en potentiellt traumatiserande händelse

- Tid och stöd att lära om, känslomässig och tankemässig exponering och bearbetning i PTSD behandling.
- Hjälpa att förstå och hantera reaktioner, känslor, tankar.
- Kartlägga traumatrigger.
- Trygga erfarenheter med omsorgsperson.
- Förutsägbarhet och struktur i vardagen.
- Basala behov.
- Fysiskt och psykiskt skydd och stöd.

Socialtjänstens utredning vid våld mot barn – HSLF-FS 2022:39

Utredning enligt 11 kap. 1 § första stycket SoL

- I ett ärende som gäller ett våldsutsatt barn eller ett barn som bevittnat våld bör socialnämnden, med anledning av våldet, bl.a. utreda
 - barnets behov av stöd och hjälp akut, inklusive vård eller boende i ett annat hem än det egna,
 - våldets karaktär och omfattning,
 - hur barnets nätverk ser ut,
 - våldets påverkan på barnet och dess relation till föräldrarna,
 - barnets egen uppfattning om våldet,
 - vardera föräldrarnas uppfattning om våldets konsekvenser för barnet, och
 - barnets behov av stöd och hjälp på både kort och lång sikt.

Screening på socialtjänsten

Varför använda screeningsinstrument?

Socialtjänsten ska bedöma våldets påverkan på barnet samt barnets behov av hjälp på kort och lång sikt.

Standardiserade instrument ger en säkrare bedömning.

Frågorna ställs!

Screeningen täcker flera former av utsatthet vilket är viktigt att kartlägga utifrån barns rätt till skydd.

Lättare att ställa frågor om våld om man använder sig av ett strukturerat sätt.

Toolbox

- Traumakunskap
- Samtalsguide för hur man administrerar screeningformulären
- Tolkning av resultat
- Olika screeningsinstrument (SDQ, CATS, Traumahändelse mini)
- Informationsmaterial till barn

Direkta reaktioner på barn efter våld

- Repetitiva, påträngande tankar
- Sömnsvårigheter
- Separationsångest
- Irritabilitet och ilska
- Kognitiva förändringar
- Undvikanden

(Yule, 2015)

CATS - Child and Adolescent Trauma Screen

Självsvarsformulär för ungdomar

Namn: _____ Datum: _____

Stressande eller skrämmande händelser händer många människor. Nedan är en lista över stressande och skrämmande händelser som ibland kan hända. Markera JA om det har hänt dig. Markera NEJ om det inte hänt dig.

1	Allvarlig naturkatastrof som en översvämning, tornado, orkan, jordbävning eller brand	Ja	Nej
2	Allvarlig olycka eller skada som bil/cykelolycka, hundbett, eller idrottsskada	Ja	Nej
3	Rånad under hot med våld eller vapen	Ja	Nej
4	Blivit slagen med öppen hand, knuten hand eller misshandlad i din familj	Ja	Nej
5	Blivit slagen med öppen hand, knuten hand eller misshandlad av någon som inte tillhör din familj	Ja	Nej
6	Sett någon i din familj bli slagen med öppen hand, knuten hand eller misshandlad	Ja	Nej
7	Sett någon i samhället bli slagen med öppen hand, knuten hand eller misshandlad	Ja	Nej
8	Någon äldre som tagit dig på dina könsdelar när de inte skulle det	Ja	Nej
9	Någon tvingade eller pressade dig till att ha sex eller när du inte kunde säga nej	Ja	Nej
10	Någon som stått dig nära som dött plötsligt eller våldsamt	Ja	Nej
11	Blivit attackerad, knivhuggen, beskjuten eller allvarligt skadad	Ja	Nej
12	Sett någon blivit attackerad, knivhuggen, skjuten mot, allvarligt skadad eller dödad	Ja	Nej
13	Stressande eller otäck medicinsk undersökning	Ja	Nej
14	Varit med om krig	Ja	Nej
15	Annan stressande eller skrämmande händelse?	Ja	Nej

Beskriv: _____

Vilken händelse stör dig mest nu? _____

Om du markerat JA på någon stressande eller skrämmande händelse, så fortsätt till nästa sida och svara på de följande frågorna.

Markera 0, 1, 2 eller 3 för hur ofta de följande sakerna har besvärat dig de senaste två veckorna.

0 = Aldrig, 1 = Någon gång ibland, 2 = Hälften av tiden, 3 = Nästan alltid

Hur ofta har du:

1	Upprörande (skrämmande/ väldigt obehagliga) tankar eller bilder av vad som hänt som plötsligt dyker upp i ditt huvud.	0	1	2	3
2	Haft otäcka drömmar som påminner dig om det som hände.	0	1	2	3
3	Känt (känner) som att det som hände händer igen	0	1	2	3
4	Blivit (blir) väldigt upprörd när du blivit (blir) påmind om det som hänt.	0	1	2	3
5	Haft starka känslor i kroppen när du blivit påmind om det som hände (som svettningar, hjärtklappning, orolig mage).	0	1	2	3
6	Försökt att låta bli att tänka på eller att inte ha några känslor om det.	0	1	2	3
7	Hållit dig borta från personer, platser, saker eller situationer som påminner dig om det som hände	0	1	2	3
8	Inte kunnat komma ihåg delar av det som hände	0	1	2	3
9	Haft negativa tankar om dig själv eller andra. Tankar som att jag inte kommer att få ett bra liv, att man kan inte lita på någon eller att hela världen är otrygg.	0	1	2	3
10	Skyller på dig själv för det som hände eller skyller på någon annan när det inte var deras fel.	0	1	2	3
11	Dåliga känslor (rädd, arg, skyldig eller skamfull) en stor del av tiden.	0	1	2	3
12	Inte haft lust att göra saker du brukade göra.	0	1	2	3
13	Inte känt närhet till andra människor (som att känna sig ensam även om man är tillsammans mot andra).	0	1	2	3
14	Inte kunnat ha bra eller glada känslor.	0	1	2	3
15	Känt dig arg, haft vredesutbrott och tagit ut det på andra.	0	1	2	3
16	Gjort farliga eller riskfyllda saker.	0	1	2	3
17	Varit överdrivet försiktig eller på din vakt (kontrollerat vem som finns omkring dig).	0	1	2	3
18	Varit nervös.	0	1	2	3
19	Problem med att koncentrera dig.	0	1	2	3
20	Svårt att somna eller sova hela natten.	0	1	2	3

Total score: _____

Klinisk nivå: = 15+

Vad snäll och markera JA eller NEJ om problemen du markerat påverkat:

1	Komma överens med andra	Ja	Nej
2	Hobbies/ha kul	Ja	Nej
3	Skola eller arbete	Ja	Nej
4	Familjerelationer	Ja	Nej
5	Glädje	Ja	Nej

Child and Adolescent Trauma Screen (CATS), Berliner & Goldbeck (2014©). Svensk översättning: Nilsson, Mattelin, Tingberg & Svedin (2018).

Barnahusprojektet

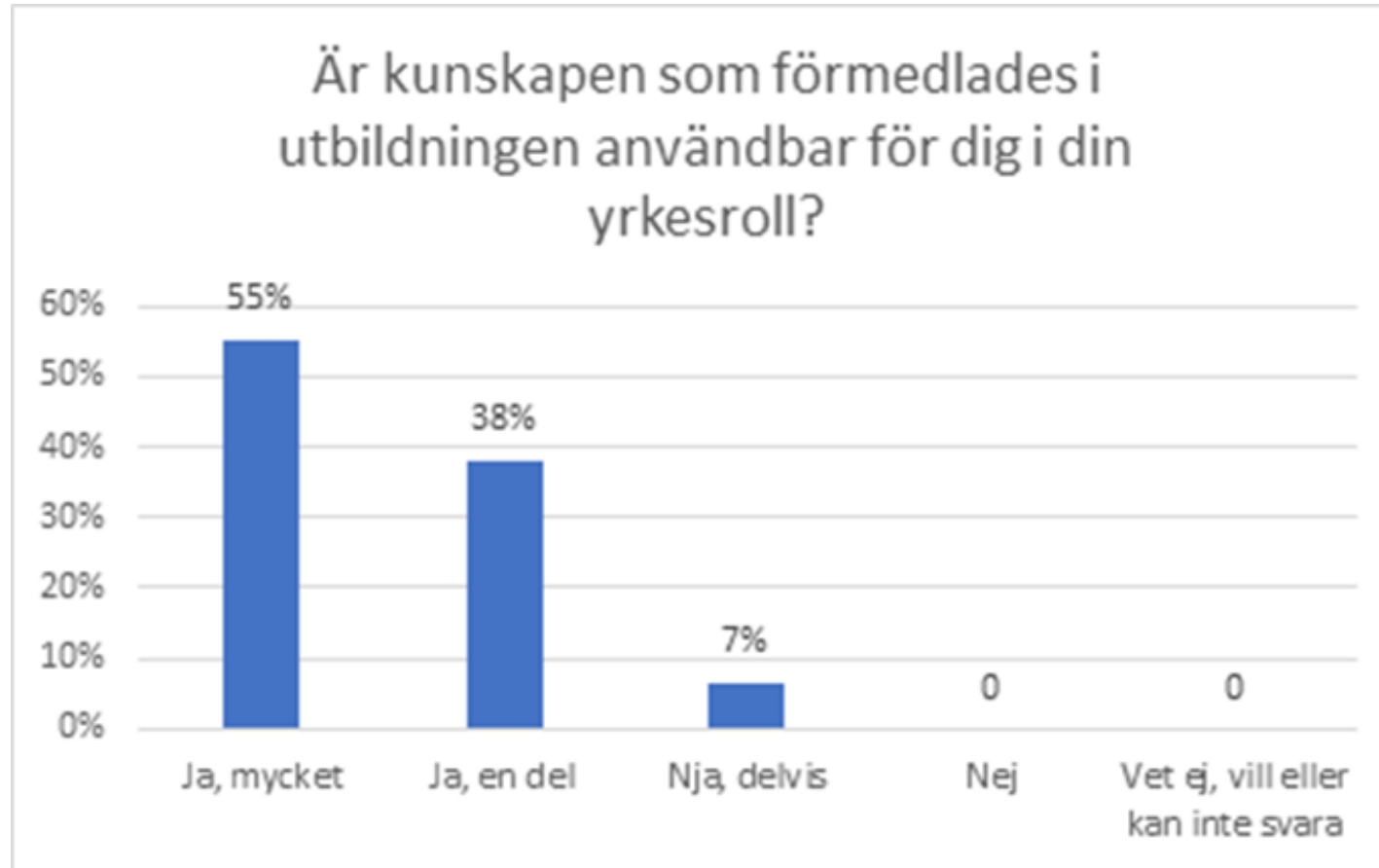
- Pilotområde Linköping Barnahus
- Projektet startade 1 januari 2021
- Socialsekreterare från 8 kommuner
- Första linjen i västra och centrala Östergötland
- Styrgrupp
- Referensgrupp Socialtjänsten
- Referensgrupp Första linjen

Insatser socialtjänsten

- Baslinjemätningar om upplevd kunskap om våld
- Alla har erbjudits att genomgå Barnafrids Basprogram våld mot barn
- 8 halvdagars utbildning för 8 kommuner om att använda toolboxen.
- Konsultation och rådgivning.
- Enkätuppföljning riktad till socialsekreterare som varit handläggare för barn som varit aktuella på Barnahus.
- Fokusgrupp med syfte att utvärdera erfarenheter av att använda toolbox.
- Uppföljande mätning ett år senare.

Utvärdering socialtjänst

Upplevd kunskap hos socialtjänsten

Upplevd kunskap gällande barns individuella behov?	Före juni -21 N=88	Efter juni -22 N=21	Signifikans (p)
Jag har tillräckliga kunskaper för att identifiera barns individuella behov	3,59	4,10	0,023*
Jag har tillräckligt med tid i arbetet för att beakta barns individuella behov	3,20	3,25 (N=20)	0,086
Jag har tillräcklig kunskap att screena för trauma eller andra psykiatriska behov	2,38	3,81	<0,001*
Jag har tillräcklig kunskap om traumasymtom hos barn och ungdomar	2,90	3,95	<0,001*

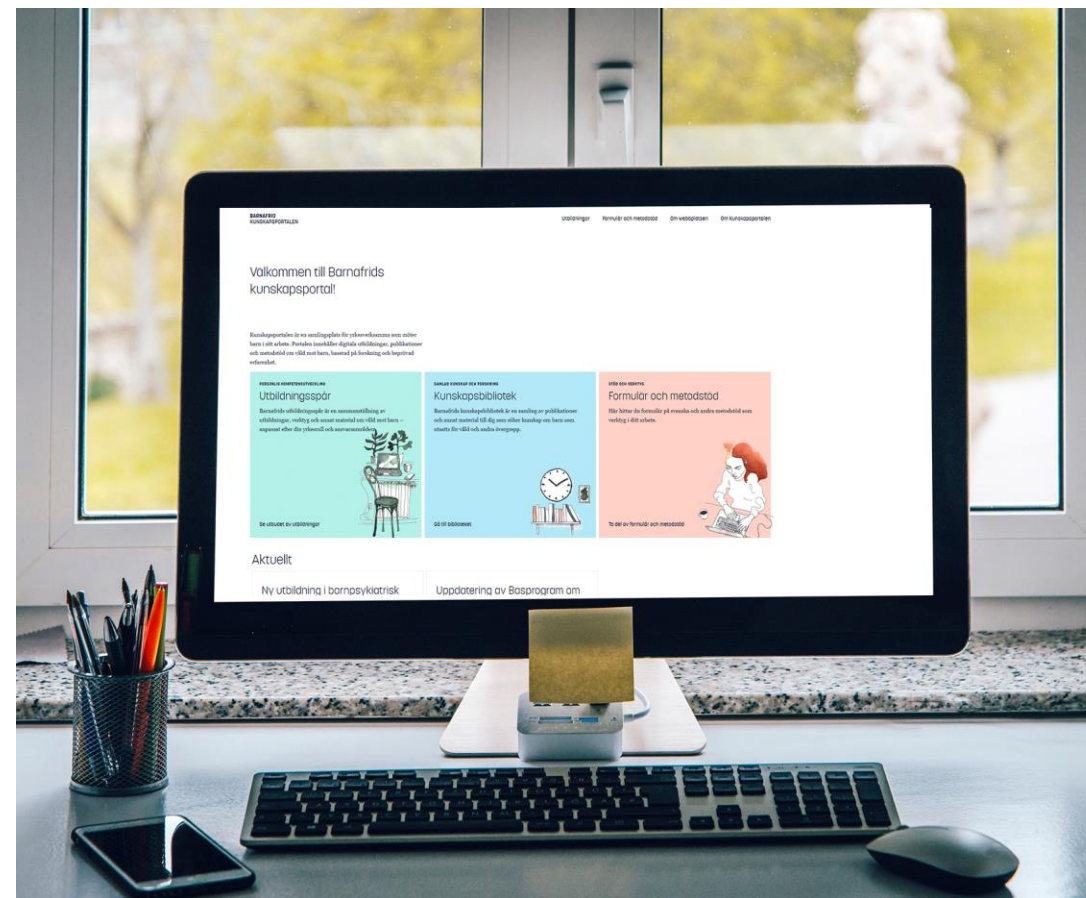
*=statistiskt signifikant skillnad (p <0,05)

Kommenterar om toolbox

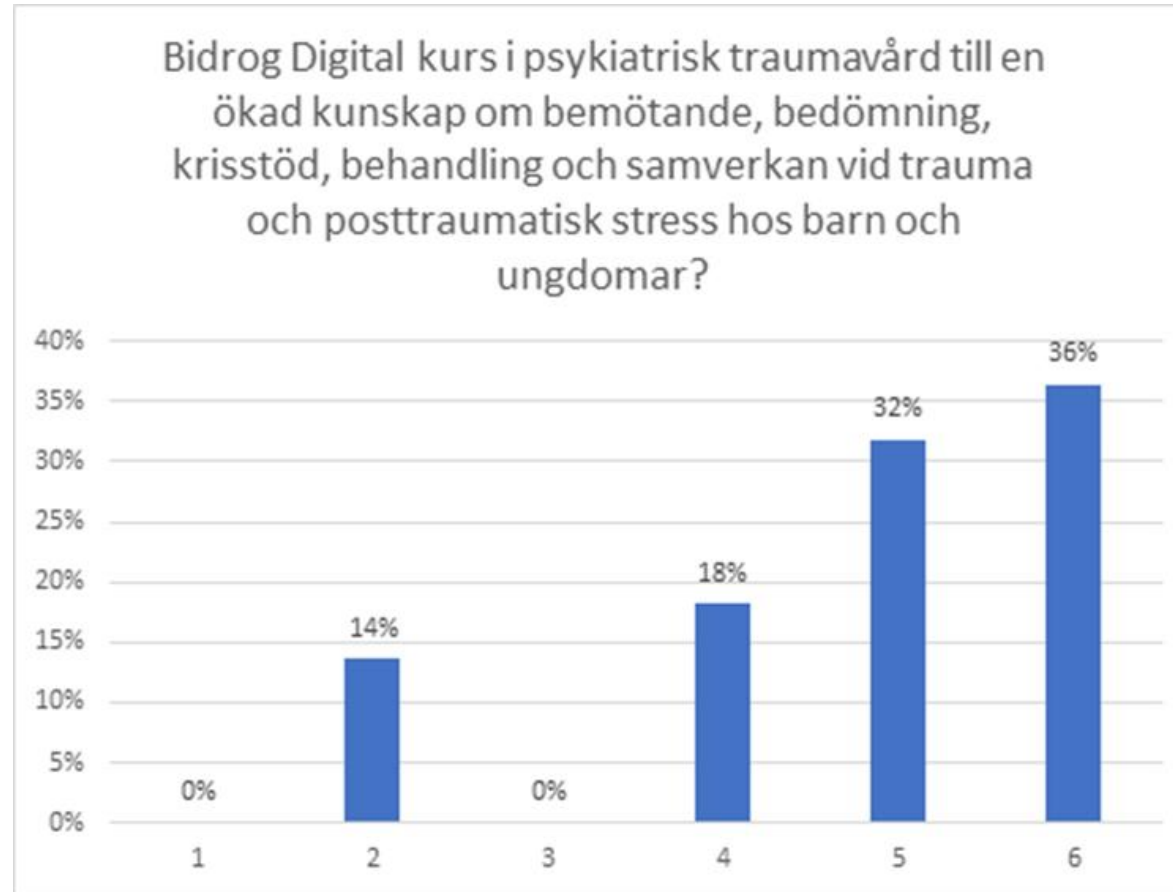
- Lätt att använda
- Lätt att ställa frågor samt lätt för barnet att svara
- Bra med konkret verktyg, avdramatiserar svåra frågor, tydliggör vad vid arbetar med i samtalen
- Öppnade upp för nya diskussioner och gav god information om vad problemen handlar om
- Lättare att skilja ut trauma från annan problematik
- Lätt att återkoppla resultat, ”blev som ett kvitto att hen behövde hjälp”
- God hjälp när det var aktuellt att skriva remiss
- Tydliggjorde vilka symtom ungdomen upplevde samt hur mycket och på vilket sätt symtomen påverkade ungdomen

Insatser Första linjen

- Baslinjemätningar om upplevd kunskap om våld.
- Alla har erbjudits att genomgå Barnafrids basprogram om våld mot barn.
- Alla har erbjudits att gemensamt genomgå Barnafrids digitala barnpsykiatriska traumautbildning inklusive två extra föreläsningar.
- Uppföljande mätning ett år senare.

Utvärdering Första linjen

Sammanfattning av utvärderingar

- Högt engagemang och stor efterfrågan på kunskap
- Utbildningsinsatserna bidrog till ökad kunskap och att flera upplevde sig tryggare att möta barn som upplevt våld.
- Toolboxen har upplevts lättanvänd, öppnat upp för bra samtal, kunskap om barnets mående och behov.
- Svårigheter med implementering - få inom socialtjänsten har använt sig av toolboxen p.g.a. tidsbrist, ovana, personalomsättning, bristande stöd.

Slutsatser

Verksamheterna är positiva till modellen. Utvärderingarna visar att :

- Modellen gett ökad kunskap kring våld, trauma och traumasymtom.
- Toolboxen ger god kunskap kring barnets mående och vårdbehov

Dock behövs:

- Fördjupade utbildningsinsatser kring hur toolboxen ska användas.
- Regelbundet konsultativt stöd under implementeringsprocessen.
- Implementeringsstöd: möjlighet att avsätta tid, mer styrning från chefer.

Toolbox - Traumascreening inom
socialtjänsten

<p>LÄS INNAN DU ANVÄNDER DIG AV TOOLBOXEN</p> <p>Om toolboxen</p> <p>Läs mer här</p>	<p>Barn och trauma</p> <p>Läs mer om barn och trauma</p>	<p>Att screena</p> <p>Läs mer om screening</p>
<p>Formulär</p> <p>Ta del av formulär</p>	<p>Användarstöd</p> <p>Ta del av användarstöd</p>	<p>Fråga barn under 7 år</p> <p>Läs mer om att fråga barn under 7 år</p>
<p>Dokumentation och remiss</p> <p>Läs mer om dokumentation och remiss</p>	<p>Implementeringsstöd</p> <p>Ta del av implementeringsstöd</p>	

Läs mer på

barnafrid.se/kunskapsportal